

Силабус навчальної дисципліни Дитяча психологія
Фаховий коледж
Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Освітньо професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр	Форма навчання	денна	Навчальний рік/ семестр	2023/24 н.р. Третій курс VI. семестр
------------------------------	---------------------------	----------------	-------	-------------------------	--

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Дитяча психологія
Циклова комісія	Дошкільна освіта
Освітня програма	Дошкільна освіта
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/ семінарські, лабораторні заняття/ самостійна робота)	Тип дисципліни: Нормативна Кількість кредитів: 4 Кількість годин: 120 Лекційні заняття: 30 Семінарські заняття: 30 Самостійна робота: 60
Викладач(і), відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, адреса електронної пошти викладача/ів)	Шімон Дьєнді Іштванівна, викладач педагогіки і психології, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист simon.gyongyi@kmf.org.ua https://classroom.google.com/u/1/c/NjYyOTU2NzE3NjUy консультації за домовленістю
Пререквізити навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Дитяча психологія» обов'язковий освітній компонент ОПП підготовки фахових молодших бакалаврів фахової передвищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта. Вивчення даної дисципліни безпосередньо спирається на такі обов'язкові навчальні компоненти: «Загальна психологія», «Історія педагогіки та дошкільної педагогіки», «Загальні основи педагогіки та основи педагогічної майстерності вихователя ЗДО», «Анатомія, фізіологія і гігієна дітей дошкільного віку» та «Основи медичних знань та педіатрія».
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	«Дитяча психологія» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахових молодших бакалаврів, зокрема: опанування системою знань про суть і закономірності психічного розвитку дітей від народження до кінця дитячого віку, становлення їх діяльності, індивідуально-психологічні особливості, пізнавальної та емоційної сфери, специфіку і вплив соціальної ситуації розвитку дитини на становлення її особистості, вікові та індивідуальні аспекти

найважливіших психічних новоутворень, розвиток світогляду і особистості здобувачів освіти, формування у них високого рівня професійної готовності і конкурентоспроможності у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів.

Мета вивчення дисципліни — засвоєння системи знань про закономірності психічного розвитку особистості дітей від народження до 6 (7) років, їх діяльності, пізнавальної, емоційної сфери та індивідуально психологічних особливостей як основи розуміння внутрішнього світу дитини на будь-якому етапі її розвитку та в процесі педагогічної взаємодії; розширення свідомості, кола професійних інтересів здобувачів освіти, їхньої професійної підготовки відповідно до державних стандартів, удосконалення на цій основі підходів до формування психолого-педагогічної готовності фахових молодших бакалаврів до професійної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- аналіз сучасних наукових підходів до осмислення поняття психічний розвиток та становлення особистості дітей від народження до кінця дитячого віку, методологічних засад науки, її значення, завдань.
- ознайомлення з психологічними особливостями діяльності дітей від народження до кінця дитячого віку, її основними напрямками і змістом, впливом спілкування та різних видів діяльності на розвиток пізнавальної, емоційно-вольової, особистісної сфери.
- вивчення особливостей емоційно-вольового розвитку дітей, як суттєвої складової психічного здоров'я та ефективної взаємодії з соціальним оточенням, причин, умов, механізмів появи складних емоційних комплексів та становлення довільної регуляції поведінки.
- засвоєння знань про розвиток індивідуально-психологічних особливостей дитини (темпераменту, характеру, здібностей) та їх врахування в процесах педагогічної взаємодії.
- усвідомлення здобувачами освіти факту, що центральною проблемою дитячої психології є становлення особистості як системної, інтегруючої характеристики розвитку, індикаторами повноцінності якої є своєчасність появи системних психічних новоутворень, взаємодія із предметним середовищем та соціальним оточенням.

Компетентності:

Інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього та дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення мети.

ЗК8 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самореалізації та результатів професійної діяльності, здатність до керування власним життям і кар'єрою, планувати й упорядкувати та соціальними проектами критично мислити.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1 Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК2 Здатність до фізичного розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, формування життєво необхідних умінь та навичок, рухового досвіду та розвитку фізичних якостей.

СК5 Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК6 Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК10 Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.

СК11 Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавально-дослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК12 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва.

СК13 Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК14 Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК15 Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

Програмні результати навчання:

РН1 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН2 Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'я-збереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

РН3 Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.

РН4 Окреслювати завдання, форми взаємодії «родина – заклад дошкільної освіти – початкова школа» та їх реалізації в умовах закладу дошкільної освіти.

РН5 Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій.

РН7 Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН9 Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм.

РН10 Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН11 Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН12 Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії.

РН13 Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності.

РН14 Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН15 Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

	<p>RH16 Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку.</p> <p>RH18 Організувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.</p> <p>Програма навчальної дисципліни містить 3 змістовні модулі:</p> <p>Змістовий модуль 1. Загальні засади дитячої психології</p> <p>Тема 1. Предмет та основні поняття дитячої психології.</p> <p>Тема 2. Принципи і методи дитячої психології.</p> <p>Тема 3. Основні закономірності психічного розвитку у дитинстві.</p> <p>Тема 4. Періодизація психічного розвитку дитини.</p> <p>Модульна контрольна робота №1.</p> <p>Змістовний модуль 2. Особливості розвитку психічних процесів дитини.</p> <p>Тема 5. Психологічна характеристика пізнавальної сфери дітей від народження до кінця дитячого віку. Особливості сенсорного розвитку дітей на різних етапах розвитку.</p> <p>Тема 6. Розвиток пам'яті у дітей немовлячого, раннього і дошкільного віку.</p> <p>Тема 7. Розвиток уваги у дітей від народження до кінця дитячого віку.</p> <p>Тема 8. Розвиток мовлення у немовлячому, ранньому і дошкільному віці.</p> <p>Тема 9. Розвиток мислення у дітей від народження до кінця дитячого віку.</p> <p>Тема 10. Розвиток уяви у дітей від народження до кінця дитячого віку.</p> <p>Модульна контрольна робота №2.</p> <p>Змістовний модуль 3. Емоційна сфера та психічний розвиток дитини в різних видах діяльності.</p> <p>Тема 11. Особливості емоційного розвитку та вольової сфери дітей від народження до кінця дитячого віку.</p> <p>Тема 12. Становлення самосвідомості дошкільника.</p> <p>Тема 13. Етичний розвиток у дошкільному віці</p> <p>Тема 14. Психологічні особливості ігрової діяльності в дошкільному віці.</p> <p>Тема 13. Психологічні особливості побутової та трудової діяльності в ранньому та дошкільному віці.</p> <p>Тема 14. Характеристика образотворчої та конструктивної діяльності дошкільників.</p> <p>Тема 16. Темперамент та характер у дошкільному віці. Розвиток здібностей дошкільників.</p> <p>Тема 17. Психологічна готовність дитини до навчання в школі.</p> <p>Модульна контрольна робота №3.</p>
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Дитяча психологія» здійснюється згідно «Положення про систему оцінювання знань здобувачів фахової передвищої освіти у Фаховому коледжі»</p>

Закарпатського Угорського Інституту імені Ференца Ракоці II» основі накопичувальної (рейтингової) системи. В основу накопичувальної системи оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти покладено покроковий контроль за визначеними критеріями і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну та практичну діяльність здобувачів освіти в процесі навчання.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення різних видів аудиторних занять, у тому числі й занять у дистанційному режимі, а також для перевірки результатів виконання завдань самостійної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами фахової передвищої освіти в процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів фахової передвищої освіти. Завданням поточного контролю є перевірка рівня засвоєння відповідного навчального матеріалу, набуття знань і сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати сутність змісту навчального матеріалу. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового експрес-контролю; виступів здобувачів фахової передвищої освіти під час обговорення тих чи інших питань за змістом навчального матеріалу; у формі комп'ютерного тестування тощо.

Під час поточного контролю оцінюються:

- теоретичні знання;
- навички та уміння при виконанні практичних завдань;
- навчальний матеріал, передбачений для самостійного засвоєння: індивідуальні завдання, реферати, презентації, розрахункові, графічні роботи;
- інші види робіт, які передбачені робочою навчальною програмою.

Поточний контроль оцінюється за 4-бальною національною шкалою (2-5 балів).

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань,

	використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, або не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

Критерії оцінювання самостійних завдань

Бал	Критерії оцінювання роботи
3	Якість, чіткість, обґрунтованість добору дидактичного матеріалу. Вміння здобувача освіти стисло визначати ключові позиції, які викладені у проблематиці обраної теми.
1	Творчий підхід до виконання завдання
1	Якість оформлення роботи. Відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.
5	<i>Разом</i>

Розподіл балів, накопичених здобувачем освіти впродовж семестру:

№	Склад та види умов виконання програми	к-ть	макс. бал/шт	всього -го
1	Написання конспектів	1	5	5
2	усні відповіді на практичних заняттях	6	5	30
3.	виконання практичних завдань	3	5	15
4.	контрольні роботи	3	10	30
5.	виконання самостійної роботи.	8	5	40
Всього:				120

Бали нараховуються за співвідношенням 2:1, тобто кількість накопичених здобувачем освіти балів впродовж семестру ділиться на два. Наприклад, максимальна кількість $120/2=60$ балів.

Модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи, письмового або комп'ютерного тестування) та проводиться під

час навчального заняття (його частини). До модульного контролю допускаються всі студенти.

Оцінювання модульного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «5».

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається за методикою накопичування балів за результатами поточного та підсумкового контролю знань. Розмір складових контролю дорівнює сумі балів, накопичених здобувачем освіти впродовж семестру (максимум 60 балів) і відповідно, набраних на екзамені (максимум 40 балів). Екзамен проводиться в письмово-усній формі, кожен варіант включає 2 питання.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які в сумі за змістовні модулі отримали не менше 40 балів і відпрацювали всі пропущені заняття.

Оцінювання підсумкового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням до оцінок за національною шкалою.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Порядок зарахування пропущених занять: відпрацювання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (ПО) визначається як сума балів за змістовні модулі (ЗМ1, ЗМ2, ЗМ3) та оцінка за екзамен (ЕО): $ПО = ЗМ1 + ЗМ2 + ЗМ3 + ЕО$

Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)

Відвідування навчальних занять є обов'язковим, основні вимоги до студентів: активність на семінарських заняттях, відпрацювання пропущених занять, допуск до підсумкового контролю; дотримання правил академічної доброчесності: самостійне виконання навчальних і контрольних завдань; правильне цитування з посиланням на автора, посилання на джерела інформації.

	<p>Навчальні заняття проводяться в кабінетах обладнаних мультимедійними проекторами; в закладі забезпечено необмежений вільний доступ до інформаційних ресурсів.</p> <p>При дистанційній або змішаній формах навчання використовується інструментарій платформи Google Classroom .</p> <p>Навчальні ресурси: виклад матеріалу викладачем та його конспектування студентами, плани семінарських занять, методичні вказівки та практичні рекомендації до виконання завдань (реферат, презентація) і самостійної роботи.</p>
<p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія: навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 424 с. 2. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія: навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2020. – 392 с. 3. Олійник М.І., Журат Ю.В., Фесун Г.С. Розвиток та діагностика пізнавальних процесів дошкільника: навчально-методичний посібник. – Чернівці: Родовід, 2019. – 176 с. 4. Поліщук В.М. Вікова і педагогічна психологія: навчальний посіб. – 4-те вид., – Суми: Університетська книга, 2019. – 352 с. 5. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П. та ін. Вікова психологія: навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2021. – 376 с. 6. Berghauer-Olasz Emőke Fejlesztéslektan: módszertani segédanyag (Tanítói, óvodapedagógia szakos hallgatók számára) = Вікова психологія: Методичний посібник (Студентам спеціальності дошкільного виховання та початкових класів) / PoliPrint Kft, 2008, – 38 о. <p style="text-align: center;">Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Костик Л.Б. Вікова психологія (курс лекцій для студентів зі спеціальності «Дошкільна освіта»): навч. посібник. Чернівці, 2018. – 116 с. 2. Найдьонова Л. А. Кібербулінг, або віртуальна агресія : Способи розпізнання і захист дитини. Методичні рекомендації. – Київ : Редакції загальнопедагогічних газет, 2014. – 96 с. КМФ 3. Павелків Р.В. Дитяча психологія: підручник, 2-ге видання. – Київ: Кондор, 2015. – 464с. 4. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник. Київ: Каравела, 2020. – 418 с. 5. Токарева Н. М. Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник – Київ, 2017. – 548 с. 6. Balogh Éva Fejlesztéslektan : a megtermékenyítéstől az óvodáskor végéig. – Debrecen : Didakt, 2004. – 199 о. КМФ 7. Bernáth Lászlórészletek Fejlesztéslektan olvasókönyv – Bp. : Tertia Kiadó, 1997. – 290 о. КМФ 8. Coloroso Barbara Zaklatók, áldozatok, szemlélők: az iskolai erőszak : óvodától közepi iskoláig: hogyan szakíthatja meg a szülő és a pedagógus az erőszak körforgását? / Budapest : Harmat, 2014. – 275 о. КМФ 9. Lukács Józsefné A részképességek játékos fejlesztése az óvodában: fejlesztő játékok részképesség területenként, az őszi

- környezeti témákhoz illesztve – Budapest: Flaccus Kiadó, 2019. – 268 o.
10. Mérei Ferenc Gyermeklélektan – Bp.: Gondolat Kiadó, 2011. – 296 o. KMF
11. Piaget Gyermeklélektan / Jean Piaget, Bärbel Inhelder ; Budapest : Osiris, 2004 cop. 1999. – 140 o. KMF
12. Pszichológia pedagógusoknak / szerk. N. Kollár Katalin, Szabó Éva ; Budapest : Osiris, 2004. – 639 o. KMF
13. Ranschburg Jenő A világ megismerése óvodáskorban – Budapest: Saxum, 2014 – 172 o. KMF
14. Ranschburg Jenő Az én... és a másik : a személyiség és a társas kapcsolatok fejlődése óvodáskorban – Budapest: Saxum, 2014 – 194 o. KMF.
15. Vajda Zsuzsanna A gyermek pszichológiai fejlődése – Budapest: Saxum, 2014 – 359 o. KMF.
16. Varga Irén Önismereti játékok gyűjteménye / Varga Irén, Gönczi Károly, Pintér István ; Debrecen : Pedellus, 2004. – 123 o.
17. Vekerdy Tamás Érzelmi biztonság: Mit kell(ene) tudnunk a gyerekekről és magunkról?: válogatás Vekerdy Tamás legjobb előadásából – Budapest: Kulcslyuk K., 2017. – 215 o.
18. Vekerdy Tamás Kisgyerekek, óvodások... – Budapest: Central Könyvek, 2018. – 213 o. KMF.
19. Vekerdy Tamás: Az óvoda és az első iskolai évek: a pszichológus szemével. Budapest: Saxum, 2006. – 207 o. KMF
20. Zsolnai Anikó Kötődés és pedagógia : a kötődéskutatások pedagógiai szempontú elemzése / Budapest : Eötvös József Könyvkiadó, 2018. – 112 o. KMF

Інформаційні ресурси

1. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2012. 424 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Dutkevych_Tetiana/Dytiacha_psykholohiia.pdf або <https://subj.ukr-lit.com/dityacha-psixologiya-dutkevich-t-v/>
2. Іванова В.В. Психологія дитяча: навчально-методичний посібник для сам. роботи. Мукачево: МДУ, 2019. 104 с. URL: http://dspace.msu.edu.ua:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/3267/Ivanova_psychologi_children.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: навч. посібник. Київ: Академ-видав, 2008. 432 с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/498-dityacha-psihologiya-pavelkv-rv.html> або <https://subj.ukr-lit.com/dityacha-psixologiya-pavelkiv-r-v/>
4. Berghauer-Olasz Emőke Fejlődéslelektan: /Вікова психологія: Методичний посібник PoliPrint Kft, 2008, – 38 o. URL:<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://genius-ja.uz.ua/sites/default/files/csatolmanyok/magyar-nyelvu-oktatasi-jegyzetek-es-magyar-nyelvu-szaknyelvi-szotarok-nyerteseinek-dokumentumjai-472/fejlodeslelektanijegyzet12mb.pdf>